

A Vigilia Kiadó gondozásában megjelent A hit nyelvtana, Esszék ég és föld között című gyűjtemény, Bartusz-Dobosi László, Halmi Tamás és Iancu Laura szerkesztésében. A kötethez Rónay László írt előszót, amelyből egy részlet: „A kötet szerzői...letelepszenek az olvasóik mellé, és ki így, ki úgy elmondja: hisz az Úrban. A mai világban ennél többet és hitelesebbet aligha lehet mondani. Hittevés és vallomás esszéik lényege.” A kötetben Péntek Imre A titokról című esszéje is szerepel.

Április 11-én, a Költészet Napja alkalmából szervezett Versmaraton című rádióműsorban – melynek felvétele a budapesti Mikroszkóp Színpadon zajlott – Péntek Imrének, lapunk főszerkesztőjének versei is elhangzottak –, valamint ekkor került bemutatásra A versek éve című költészeti antológia is. A Zalaegerszegi Televízióban Tóth Imre, Karáth Anita, Kaj Ádám és Szakony Dorina mutatkoztak be verseikkel, a moderátor Szemes Péter volt.

Április 27-én a Magyar Írószövetségben köszöntötték a Kilencek költői csoportjának 70 éves tagjait. Győri László költészetéről Tarján Tamás beszélt Átfaragás címmel, Konczek József formaművészetéről Vasy Géza értekezett, Péntek Imre versvilágába Szakolczay Lajos tett érzékeny „utazást”. Kovács István pedig Oláh János prózaíró művészetét elemezte, betekintést engedve a kevéssé feltárt történelmi események, témák krónikásának műhelyébe, különleges, költői prózájának alakváltozásaiába.

Pipafüst...

Pék Pál emlékszoba a kanizsai Halis István Városi Könyvtárban

Pék Pali pipázott. Először csak úgy, talán divatnak mondanánk, később már hivatásos pipázóként, ki gyűjti pipaereklyéit. Sokat pipázott, mindenütt, ahol lehetett. „A nyár füstje” Most a pipák egy könyvtári szobában pihennek, mély álomban, kihülten, már nem füstölögve, sohasem eresztve friss, erős életillatot. De még árasztják magukból a húsz-harmincévnyi pipafákba szivárgott, elgomolygott időt.

Az ideai költészet napján, április 11-én nyitott meg a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtárban a Pék Pál - Takács László emlékkerem Pék Pál költő hagyatékának berendezési tárgyaiból. Könyvtára, íróasztala, két tucat pipája, imádott nagy karimájú fekete kalapja, dedikált könyvei íróársaktól, (mint itt a képen Fodor Andrásétól) és saját maga által ki-kijavított verseskötetei, a 70-80-as években titokban beszerzett, féltett jazzbakeletjei, lemezlejtársója, olvasólámpája dohányzóasztallal, versíró és pipázó karosszéke, szobrocskák, grafikák. Ezek közé ülhet be ma a kanizsai, Kanizsára látogató olvasó, ha kedve volna a költő könyvtárának érdekesebb könyveibe belelapozni, vagy behallgatni a jazzrajongó egy-egy lemezébe.

A megnyitó nem akart lenni más, több, mint egy Pék Pál költőnél, Pék tanár úrnál, Pék Palinál tett tisztelő látogatás. Olyan látogatás, mely után van kedve vissza-vissza térni a látogatónak. Ilyen látogatást

tervezünk a költővel és Péntek Imrével közösen utolsó könyvbemutatójakor is, 2008 tavaszán is.

Aztán csak egyedül ültem lakásában, forgattam a könyveket, iratokat, leltároztam és csomagoltam segítőimmel és próbáltam nekik elmagyarázni, ki is volt Ő. Kéziratok, újságok verseivel, kedvenc zenéi, tanmenetek, Takács Lászlónak, a költőtársnak tíz kéziratos kötete, számlák, virágtartók, kalapok és cipők, ismeretlen költők és ismert irodalmárok kötetei. Illusztrációként ott volt minden, ami itt maradt, ránk. Akkor gondoltam először arra: rekonstruálni kellene ezt a lakást, de nem csak múzeumként, nem kegyeleti helyként, hanem szellemiségében is, egy élő irodalom-szervező helyként. Olyan szobát kellene kialakítanunk a könyvtárban, vagy másutt, ahová nap, mint nap betérhet valaki és leülhet beszélgetni másokkal és - most már a könyvek, lemezek, tárgyak nyelvén - Pék Pállal.

Pék Zoltán, a költő testvére úgy vélte, helyesen, hogy jobban hasznosul a hagyaték érdemi megmaradt része, elsősorban a Pék Pál könyvtára a város kezében, mint másutt, eldugva, szétosztva. A hivatalok malmi elkezdtek örölni, s végül 2010 őszén érkezett el az idő a kicsomagolásra. Újra szembe kellett néznem, néznünk a maradandóval a mulandóval, a mulandóval a maradandóval. Ahogy kezdtünk kicsomagolni, egyre biztosabbá vált az elképzelés: a könyvtárban rendezzük be Pék Pál szobáját, ahova minden nap beengedhetünk bárkit, s ahova módunk van nekünk, magunknak is, Pék Pali barátainak és tisztelőinek ellátogatni.

Az első látogatás a szoba megnyitó ünnepe volt 2012.

április 11-e délelőttjén. Sokan eljöttek hívásunkra és sokan hagytak üzenetet, emléktöredéket e-mailen is, látogatást tett a város, Nagykanizsa, aki átvette és elhelyezte a hagyatékot közgyűjteményeiben. A könyveket, hanglemezeket és néhány bútort a Halis István Városi Könyvtárban, a lakás használati tárgyait, a költő és édesanyja ruhadarabjait, amolyan viselettörténetként és a kéziratár várostörténeti értékű fotóit, dokumentumait (például a költő szüleinek igazolmányait) a Thúry György Múzeumban. A képzőművészeti alkotások, melyek közül több kiváló kanizsai alkotók (Kotnyek István, Ludvig Zoltán, Hohl Zoltán, Melega István és mások) munkája is megtalálható, a Képzőművészetek Házába (Plakátház) kerül majd.

Pék Pál, bár ismerték országsszerte költőként, szerkesztőként, irodalomszervezőként, és sok külföldi tájat megjárt, mégis ízig-vérig kanizsai volt. Itt született, itt lázadt, itt csapták ki a gimnáziumból 1956-ban, itt készítette el élete első és utolsó lakatostermékét, egy kalapácsot, itt lett tanár, itt jelent meg első kötete (a város kiadásában), itt szerkesztett újságot, rádiót, tévét, itt vett rész a rendszerváltás majd minden helyi megmozdulásában, itt alapította a Pannon Tükört, itt volt szerelmes és itt írta verseit. Nem csupán lakója, jelensége volt a városnak, hihetetlenül energikus, egyszerre a városért dolgozó és lázadó ember. Egyszerre szolgálta a közt öntudatosan, nagy munkabírással és kritizált, veszett össze a város dolgai miatt bárkivel, persze soha nem örökre. A város minden kötetét támogatta, ahogy Cseresnyés Péter polgármester úr beszédében is elhangzott, a pék páli minőséget.

Látogatást tett a kanizsai pedagógustársadalom. A murakeresztúri, majd eszteregnyei tanévet követően kanizsai tanár lett, előbb általános, majd középiskolai fokon. Volt kollégái szép számmal jelentek meg az emlékterem-nyitón, s ha hoztak magukkal néhány olyan könyvet, melyet néhai kollégájuk, a költő dedikált. E dedikációk majd felvándorolnak az internetre is, az emlékszoba virtuális tükörképére. És hozták magukkal emlékeiket, melyeket előbb Bagarus Ágnes, a művelődési és sport osztály vezetője, maga is pedagógus idézett meg Pék tanár úr kőrösis (valahai Andrejkás), mezős kollégáinak beszámolóiból, majd a megnyitó utáni emlékező beszélgetések során az iskolai tablókhoz fűzött magyarázatokba sűrítettek bele. Látogatást tettek diákok is, akik nem ismerték Pék tanár urat. Nemzedékünknek már történelem a bakelitlemez, a költő piros fedelű írógépe, maga Pék Pál és kora. A megnyitó óta néhányan közülük bekéredztek az emlékterembe és figyeltem, mihez is nyúlnak először: a jazz lemezekhez és a számukra teljesen ismeretlen, egzotikusnak ható európai költő könyvéhez.

Eljöttek emlékezni és tisztelni a jelenkor írói, költői is, a Takács László Irodalmi Kör tagjai, akik arra

emlékeztettek bennünket, hogy az 1986-ban a valamikori Erkel Művelődési Házban megalakult első íróközösség vezetője és szervezője Pék Pál volt. Meg arra is, hogy fontosnak tartott egy kötetnyit összeválogatni a költő- és tanártárs (és írókörnévadó) Takács László verseiből. Pék Pál szerette, ha versírásba épphogy belekezdett költő elfogadja mentorálását, és nyitottan viszonyul versjavító kritikáihoz, ahogy ő is meghallgatta Fodor András intelmeit, ahogy ő is tanult elődeitől, mestereitől. A csend ritmusa című antológiai jut most eszembe, mint e mentorálás egyik, az emlékszobában is kézzel fogható produktuma.

Hazalátogatott a Pannon Tükör is, képviselőjében pedig az a Szemes Péter, aki egy, a túl-, de soha nem kései recenzióval köszöntötte a költőt és azzal a figyelmeztetéssel: ne feledjük, hogy Pék Pál a Pannon Tükör első és alapító főszerkesztőjeként a kies Zalában egy országos elvárásoknak megfelelő minőségű irodalmi lapot hozott létre.

Verseit ezen első, ünnepi látogatáson az a Bedő Csaba és Horváth István Radnóti-díjas versmondó szavalta, nagyárukú csöndekert teremtve a súlyos szavakkal, akiket Pali szeretett magával cipelni találkozókra versét mondani - Szombathelytől Pécsig, Lendvától Fehérvárig. Akik sokat küzdöttek a költővel a mind jobb közös értelmezésért. Pék Pál ugyanis nem csak költészetében képviselte a kompromisszumok nélküli minőség elvét (bár sokat kísérletezett formákkal, ritmusokkal, szóképekkel- és kapcsolatokkal), hanem a versmondásban is ezt követelte. S itt érdemes visszatérni egy, a hagyatékban megőrzött dokumentumhoz, egy 1963-as kézirat naplóhoz, melyben Pék Pál megfogalmazta versszerkesztési elveit.

Az első látogatás házigazdája a könyvtárban Pék Pál maga, és testvére, Pék Zoltán volt. Pali egy rádióinterjú-részletben, még az őskanizsás időkben, Lukács Ibolya kérdésére egy egész élettörténettel válaszolt, érzékletesen, pontosan és néha szarkasztikusan fogalmazva sorolta a legfőbb állomásokat és életállapotokat diákkorától, 1956-tól. Pék Zoltán felesége társaságában hallgatta őt, köztünk, elérzékenyülve, s nézte a hagyatékából előkerült, kivetített régi családi képeket a Pék és Gumilár családról, a réges-régi Kanizsáról.

Az első látogatás a tárgyak érintésével, a terem hangulatában való fürdőzéssel, kedélyes emlékidézéssel fejeződött be, vagy inkább maradt abba. Ezóta már kerültek be újabb dedikációk, képek, emlékek és egyre gazdagodik a virtuális tükörterem is, melynek ablakából (első oldalán) egy nyugodt, bölcs, elgondolkodó Pék Pál néz le ránk. És vár.

Kardos Ferenc